

ZO MOOI KAN BRABANT ZIJN!

Zo mooi kan Brabant zijn!

Toekomstperspectief voor overgangszones rond Natura 2000-gebieden

Het gaat niet goed met onze natuur. Door verdroging, een slechte kwaliteit van het water, te veel stikstof in de bodem en een toenemende recreatiedruk dreigen bijzondere planten en dieren te verdwijnen. Het ecosysteem wankelt en daarmee raken wij ook ons eigen bestaan. Wij zijn er van afhankelijk, want het geeft ons voedsel, drinkwater, zuurstof en een gezonde leefruimte. Een structurele oplossing, waarbij de problemen bij de bron worden aangepakt, is nu nodig. Met alleen herstelmaatregelen in de natuurgebieden blijft het dweilen met de kraan open en verliezen we steeds meer bijzondere Brabantse natuur.

Het Rijk heeft nu duidelijke doelen geformuleerd die moeten zorgen voor minder stikstofuitstoot en schoon en voldoende water. Daarmee wordt een basis gelegd voor sterke natuur en ruimte voor natuurinclusieve landbouw en recreatie. De toekomstschets op de voorzijde laat zien hoe het Brabantse landschap er in de toekomst uit kan zien rond Natura 2000-gebieden en het beekdal. Maar dat landschap komt er niet vanzelf. Daar is een actieve ruimtelijk regie van de overheden en met name de provincie voor nodig.

In dit toekomstbeeld gaan we uit van een beschermende schil, een overgangszone rondom het Natura 2000-gebied, waarin de functies ten dienste komen te staan van natuur- en watersysteemherstel, zoals door de rijksoverheid wordt beoogd. De essentie is dat de drukfactoren op de natuur substantieel verminderen door een afwaartse beweging van het Natura2000-gebied. De breedte van de overgangszone is afhankelijk van het type drukfactor en het gebied. In deze toekomstschets is indicatief uitgegaan van een eerste zone van ongeveer een kilometer breed en een zone daaromheen van twee kilometer.

Zone 1, het dichtst bij het natuurgebied

Deze zone grenst direct aan het kwetsbare natuurgebied en vormt een natuurrijk landschap, zonder negatieve invloeden op de natuur. Geen stikstofpiekbelasting meer, geen ontwatering, geen beregening en geen bestrijdingsmiddelengebruik. Het landschap is voor 15 % dooraderd met houtwallen, hagen en rietkragen en plaatselijk de aanleg van nieuw bos en het is optimaal ontsnipperd door faunatunnels en wegafsluitingen. Samen met de bloem- en kruidenrijke graslanden en akkers van een natuurinclusieve grondgebonden landbouw leidt dit tot meer biodiversiteit in de overgangszone, waarvan ook het Natura2000-gebied profiteert. Het kleinschalige, natuurrijke en het cultuurhistorische karakter van dit landschap maken het bij uitstek ook aantrekkelijk voor wandelaars, fietsers en ruiters. Hiermee kan het de recreatiedruk op het kwetsbare Natura 2000-gebied verminderen.

In deze eerste zone is geen ruimte voor intensieve (boom)teelten en teeltondersteunende voorzieningen, zoals plastic folies en -tunnels. Ook andere kapitaalintensieve functies, zoals zonnevelden en nieuwvestiging/uitbreiding van intensieve recreatiebedrijven zijn hier niet op hun plaats.

Zone 2, iets verder van het natuurgebied

Deze tweede zone ligt op iets meer afstand van het Natura 2000-gebied. Het accent ligt hier iets meer op productielandbouw maar is nog steeds natuurinclusief. Met een uitgekiend (grond)waterbeheer en een vitaal bodemmanagement blijft de impact op de natuur zoveel mogelijk beperkt. Piekbelasters verdwijnen. Het landschap is weliswaar minder kleinschalig dan in de eerste zone, maar er is hier nog steeds sprake van 10% groene dooradering. En dat maakt het nog steeds aantrekkelijk voor mens en natuur. In deze zone is ruimte voor ontwikkeling van dagrecreatieve en verblijfsrecreatieve bedrijven, onder andere door verbredingsactiviteiten voor boeren.

Beekdal van de toekomst

Het beekdal komt in de toekomst overeen met zone 1 en heeft ongeveer een minimale breedte van 250 meter aan weerszijden van de beek. Het is er natter, natuurrijker en klimaatrobuuster dan voorheen en het water is schoner. Het beekdal is ingericht om alle extremen, ontstaan door de klimaatverandering, op te vangen. Door herstel van oude beekmeanders, stroomt het water langzamer en valt de beek 's zomers niet meer droog. Extreme hoogwaterpieken worden in het bredere beekdal optimaal opgevangen, waardoor overstromingen stroomafwaarts voorkomen kunnen worden. Dit en een betere waterkwaliteit, biedt volop kansen aan de bijzondere beekdalnatuur. Belangrijke doelen om de beek nog schoner te krijgen, zijn nieuwe technieken van zuivering, riooloverstortingen minimaliseren en minder uitspoeling van mest en bestrijdingsmiddelen.

Buiten de overgangszone

Buiten de overgangszone en het beekdal is er ruimte voor intensievere landbouw met kapitaalintensieve teelten, zoals de boomteelt en teeltondersteunende voorzieningen, mits passend binnen het landschap en de waterdoelen. Aanleg van zonnevelden (in beperkte mate) en windturbines kan hier alleen waar de locaties bovengemeentelijk zorgvuldig zijn afgewogen in RES verband. Uiteraard moeten de gebruiksfuncties ook buiten de overgangszone voldoen aan duurzaamheidseisen op het gebied van circulariteit, reductie van stikstofemissie en sterke vermindering van het gebruik van (kunst)mest, beregening en bestrijdingsmiddelen. Dit gebied wordt voor 5 tot 10% groenblauw dooraderd.

